

BUTLLETÍ ELECTRÒNIC DE LA SOCIETAT CATALANA DE CIÈNCIA-FICCIÓ I FANTASIA

Gener - Febrer 2007. Número 02

Editorial

Segona baula de la nova epifania

Comencem un nou any. I estrenem el segon butlletí electrònic de la Societat Catalana de Ciència-Ficció i Fantasia. El del Gener-Febrer de 2007. En la Salutació inicial del primer butlletí, el de la provatura, el de la nova estrena, datat el Novembre-Desembre de 2006, Antoni Munné-Jordà, el secretari i membre de la Junta que la va redactar, mencionava que l'octubre de 1999 es va publicar el darrer butlletí en format de paper, i titulava el seu escrit: Set anys després, i jo avui manllevo el mític nombre set com a referent de la represa d'una publicació, aquesta vegada en format electrònic.

Set anys que han servit per a consolidar la nostra Societat, oficialitzant els estatuts que en confirmen la nova existència. I ara, en el primer mes de l'any 2007, emergeix, feliç i esperançada, la segona baula d'aquesta nova epifania de la publicació bimensual, set anys estroncada. Set anys hivernant en la capa freàtica d'un pou artesià que només desitjava la vareta màgica que havia de desvetllar la seva potencialitat. I és també el nombre

set, l'eficient 007 que embolcallarà, protector, les sis baules de tot aquest any que, amb la primera, la de la represa, sumaran set butlletins de la nova cadena recomençada.

Hi haurà un Consell de Redacció obert a les col·laboracions de qui vulgui aportar el seu granet de sorra al contingut dels diversos butlletins. Fins en aquest moment la persona que va accionar la vareta màgica del seu portàtil, va fer possible la realització de la idea, i ha dedicat generosament el seu temps a la confecció dels dos butlletins ha estat, s'ha de dir, i agrair, Toni Segarra, amb l'assistència i la col·laboració de l'Antoni Munné-Jordà.

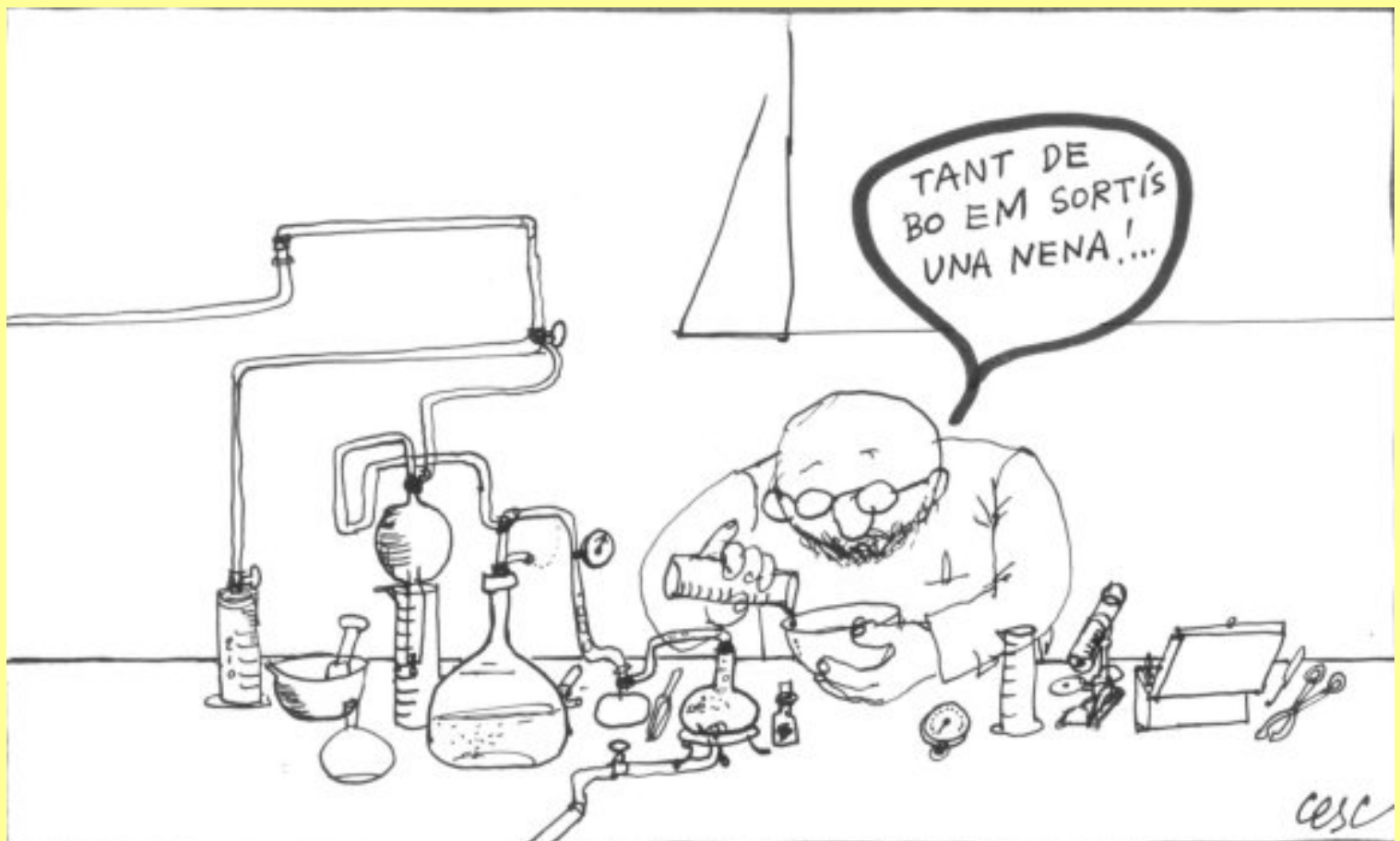
En principi les seccions no seran del tot fixes. Aquest segon butlletí en té dues més que l'anterior: la de Teatre i la d'Opinió. La de Notícies comença fent memòria de la recent mort de Cesc, el conegut dibuixant, pintor i comunicador visual, mencionant algunes de les seves obres relacionades amb la Ciència-Ficció; dóna notícia del premi de narrativa de la Vila d'Almassora, que ha guanyat el nostre company Salvador Macip; i també dels guanyadors dels premis UPC; notes diverses, i acaba la secció amb notícies d'Itàlia relacionades amb la Ciència-Ficció; la secció de Llibres ressenya les novel·les: *L'olor de la pluja*, de Jordi de Manuel; *Mugrons de titani*, de Salvador Macip i Sebastià Roig; *Infiltrado*, de Connie Willis i notes breus sobre les novel·les catalanes amb continguts de Ciència-Ficció publicades el 2006. I acaba amb les novetats: *Els malsons dels nostres*

avis, de Sebastià Roig, i *Olympto*, la segona part de la novel·la de Dan Simmons; la secció de Cinema la integra un article signat per Toni Segarra; la secció de Teatre, un article d'Antoni Munné-Jordà sobre *Automàtics*, de Javier Daulte; la secció de Còmic és la transcripció de l'entrevista que va fer Sebastià Roig al ninotaire i cinèfil Alfons Figueras i Fontanals, que el desembre passat es va jubilar de la col·laboració diària a l'"Avui"; la secció d'Opinió conté l'article titulat "Moebius ferroviari", de Jordi Font-Agustí; la secció de Jocs la signa Isidor Bernabé, que també és l'autor del microrelat titulat "Drets".

Aquí teniu, en síntesi, el contingut del segon butlletí. De vosaltres, lectors i escriptors de Ciència-Ficció i Fantasia, de les vostres visites i de les vostres col·laboracions, en depèn la continuïtat de la nova epifania del vell i nou butlletí de la Ciència-Ficció Catalana.

Rosa Fabregat

NOTÍCIAS

HA MORT CESC

El 22 de desembre va morir Cesc, dibuixant, pintor i sobretot comunicador visual, com se l'ha definit. Des que als primers anys cinquanta va començar a fer un acudit setmanal al "Diario de Barcelona" amb l'epígraf "La vida en broma", no va deixar mai de reflectir la realitat, i per tant alguna vegada es va acostar també a la ciència-ficció. Li recordem especialment un acudit sobre la fecundació "in vitro" publicat a "Serra d'Or", revista on va estar present fins al final de la seva vida activa, com també a "Cavall Fort" i a la "Revista Musical Catalana". També quan el 1969 Concèntric va editar el disc "Viatge a la Lluna", amb text de Josep M. Espinàs i música de Xavier Montsalvatge, Cesc en va fer la coberta: damunt un fons de cel blau sembla que de pinzellades d'aquarel·la, la colla dels Fermes estan muntant el coet,

amb llaunes, molles, i clavant reblons amb un martell, i al capdamunt hi ha una Lluna minvant molt blanca. Fins a final de febrer podem veure una exposició, feta amb molt d'afecte pel seu amic el també dibuixant i humorista Toni Batllori, dels diversos vessants de l'obra de Cesc: hi ha cartells, anuncis, acudits, el vessant de pintor, de gravador experimental, etc., des del Cesc més bonhomiós fins al més turmentat i pessimista de les darreres pintures. L'exposició és a Ca la Cecília, passeig de la Riera, 90, 08329-Teià, tel. 935404796, dijous i divendres de 6 a 8 del vespre i dissabtes i diumenges d'11 a 1 del migdia.

PREMI PER A SALVADOR MACIP

El nostre company de la SCCFF Salvador Macip ha guanyat el premi de narrativa de la Vila d'Almassora. La nota de premsa que ens ha arribat diu textualment:

"El jurat del VII Certamen Literari Vila d'Almassora es va reunir el 15 de desembre de 2006, a les 19.30 hores, al Saló de Plens de l'Ajuntament d'Almassora. Les persones assistents eren Joan Baptista Campos

Cruanyes, Vicent Salvador Liern i Pasqual Mas i Usò, escriptors, com a membres del jurat del premi Antoni Matutano de poesia. Pel que fa al premi Vila d'Almassora de narrativa, els membres del jurat assistents eren Carles Bellver Torlà, Albert Garcia i Pasqual i Joan Carles Simó Artero, escriptors i filòleg respectivament. El jurat del premi Vila d'Almassora d'investigació estava compost pels investigadors Fàtima Agut i Clausell, Gerard Clausell Cantavella i Josep Maria Pons i Altés. Va exercir la presidència Núria Felip Esteve, com a regidora de Cultura, i el secretari va ser Cèsar Mateu i Beltran, pel Servei de Dinamització Lingüística d'Almassora.

Després de les deliberacions corresponents, a les 21.30 h, el jurat va atorgar, per unanimitat, el premi Antoni Matutano de poesia a l'obra *Gavella tardora*, de Lola González Montolío; també va atorgar, per unanimitat, el premi Vila d'Almassora de narrativa a l'obra *Quina gran persona* de Salvador Macip. Finalment, va declarar desert, per unanimitat, el premi d'investigació".

Enhorabona Salvador!

PREMIS UPC

TRINIDAD de Jorge Baradit (Xile) i *EL INFORME*

CRONOCORP de Miguel Ángel Muñoz (Espanya) han

estat les obres guanyadores, ex aequo, del premi

UPC de novel·la curta de ciència-ficció que organitza

la Universitat Politècnica de Catalunya. *THE END OF*

THE WORLD de Kristine K. Rusch ha merescut una

menció oficial. La menció UPC ha estat atorgada a Ángel Luis Miranda Barreras

(Barcelona) per *CRÓNICAS DE MALHAAM*.

El premi està dotat amb 6.000 euros i les mencions amb 1.500 cadascuna. En

total s'han presentat al premi 76 novel·les, de les quals 6 ho han fet en català. El

jurat estava format per Lluís Anglada, Miquel Barceló, Jordi José, Josep

Casanovas i Manuel Moreno.

El convidat a l'acte de lliurament de guardons, que va tenir lloc el passat 29 de

novembre, va ser Brandon Sanderson, que va dissertar sobre "La virtut del

plaer: en defensa de la literatura d'evasió".

Podeu ampliar aquesta informació al web de la UPC [clicant aquí](#).

KYLE XY EN EL CANAL SCI-FI

Mundoplus.tv anuncia que a partir d'aquest gener emetrà la sèrie nord-americana *Kyle XY*, que narra les aventures d'un xicot d'origen desconegut aparegut

misteriosament i totalment despullat en un bosc de Seattle. El noi, que no parla, observa l'entorn com si el veiés per primer cop i sembla tenir algunes habilitats fora de les normals, és portat a una residència juvenil. Aviat es descobreix que tampoc no té melic, no menja, no es relaciona amb ningú i es comporta de manera estranya.

***Kyle XY*, que va ser estrenada a la cadena ABC Family dels Estats Units el passat juliol, s'ha convertit en la sèrie més vista de tota la història d'aquesta cadena, amb una mitjana de més de dos milions d'espectadors per setmana. Més informació [clicant aquí](#).**

STARGATE SG-1

També a partir de gener es podrà veure a la cadena AXN, en horari de sobretaula, els episodis de la novena temporada de la popular

sèrie *Stargate SG-1*, amb nous

actors en els papers principals: Ben Browder interpreta el coronel Cameron Mitchell, el veterà Beau Bridges és el general Hank, Claudia Black (excompanya de Browder a *Farscape*) i Lexa Doig, que interpreta la nova oficial metge del Comando Stargate. Més informació a Mundoplus.tv

SEGELLS DE SUPERHEROIS

La U.S. Postal ha autoritzat la difusió d'una sèrie de segells que reproduïxen els superherois dels còmics de la Marvel.

L'experiència no és nova i molts països l'han duta a terme anteriorment. A l'Estat espanyol, concretament, i sense voler ser exhaustius, hi ha segells, molt buscats pels col·leccionistes,

de Doña Urraca, Mortadelo y Filemón, El Coyote, Carpanta, Zipi y Zape, El Repórter Tribulete, El Jabato, La Familia Ulises, Las Hermanas Gilda, El Guerrero del Antifaz, Roberto Alcázar y Pedrín i El Capitán Trueno.

Si voleu veure aquests segells i d'altres fets a Bèlgica, França, Itàlia, Estats Units, Argentina i algun altre país podeu [cliquejar aquí](#).

Si voleu tenir una ràpida visió dels superherois podeu consultar, en castellà, la pàgina de [Viquipèdia](#) o la sèrie d'articles publicat per l'Antoni Fernández a la secció [Scratch!](#) de BEM on Line.

HA MORT DAVE COCKRUM

El dibuixant nord-americà que darrerament s'havia encarregat de la sèrie de comic books, *X-Men*, editats per Marvel, ha mort a causa

de la diabetis, una malaltia

que se li va declarar l'any 2004. Cockrum havia treballat també per a les edicions Warren en revistes com *Creepy*, *Eerie* i *Vampirella*; amb la DC, dibuixant històries de *Superboi* i *Superman*, i per a la Marvel, amb *Storm* i *L'Increïble Hulk* a més a més de la ja mencionada *X-Men*.

La il·lustració és d'aquesta darrera sèrie.

ACABA LA SÈRIE THORGAL

La sèrie de còmics de ciència-ficció *Thorgal*, del guionista Jean Van Hamme i el dibuixant

Grzegorz Rosinski, acaba de publicar, a

França, el que se suposa que serà el darrer

àlbum. Els àlbums de *Thorgal* han estat

publicats en castellà per Distrinovel,

Ediciones Zinco i, darrerament, per Norma.

Thorgal, que és una de les sèries més

apreciades pels lectors joves, barreja adequadament l'estil heroic-fantasy

propi de la CF amb una narració de caràcter històric medieval semblant a la

d'*El Príncep Valent* de Hal Foster, utilitzant escenaris propers als de les

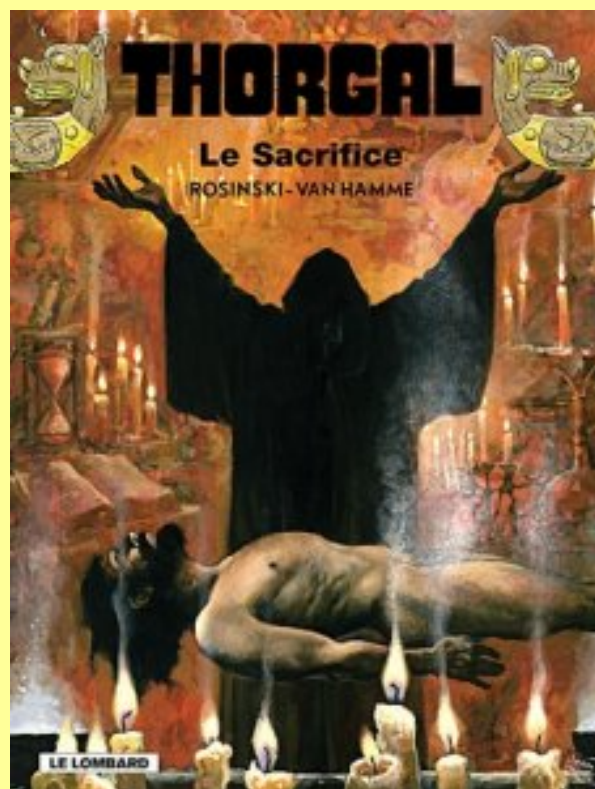
sagues i mitologies nòrdiques. Edicions Lombard anuncia que la sèrie

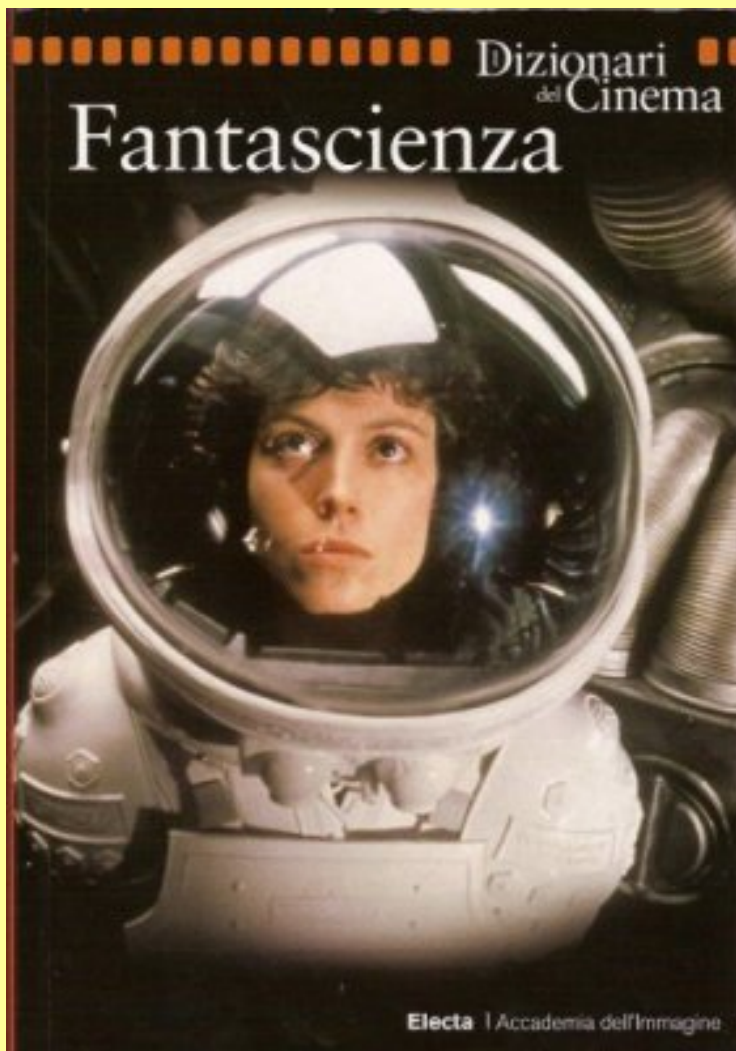
tindrà una continuació protagonitzada pel fill de Thorgal, dibuixada també

per Rosinsky però amb un altre guionista. Podeu ampliar la informació

sobre *Thorgal* llegint l'article de Joan Antoni Fernández publicat a la secció

[**Scratch!**](#) de BEM.

NOTÍCIES D'ITÀLIA

La prestigiosa editorial d'art Electa, dins la col·lecció "Dizionari del Cinema", va treure a final de 2006 el diccionari de *Fantascienza*, a cura d'Angelo

Moscariello. Profusament il·lustrat, potser no ofereix grans descobertes, però és força complet: les paraules clau, els protagonistes, deu obres mestres per deu directors, els films, i un complement amb cronologia, òscars,

festivals, adreces d'Internet i bibliografia. Fa gràcia constatar que els dobladors italians tenen tanta imaginació com els carpetovetònics: si aquí *Them* era *La humanidad en peligro*, allà era *Assalto a la Terra*, i si aquí *Soylent Green* va ser *Hasta que el destino nos alcance*, allà la van transformar en 2022: *i sopravvissuti*.

El premi anual Urania, de la col·lecció que publica quinzenalment Mondadori (allà en diuen *quattordicinale*, és a dir, de cada catorze dies), el 2006 ha estat per a *Stella cadente* d'A. Costantini, i es va publicar el mes de novembre.

D'entre les (poques) novetats italianes que hi ha als prestatges de fantascienza, plens de traduccions de l'anglès, el cantautor Luciano Ligabue va publicar *La*

neve se ne frega, sobre la decepció d'un suposat futur món feliç, i Ribaldo Reni *Luna nera. La vigilia della distruzione*, que arrenca a manera de pròleg amb un record del conte "Farewell to the Master" (origen del film *Ultimatum a la Terra*), amb l'advertiment antinuclear extraterrestre reprès el 2012. Però l'actual rei indiscutible dels autors italians és l'escriptor de fantasia Valerio Evangelisti, que no deixa de reeditar la sèrie de Nicolas Eymerich, inquisitore, "basata sulla vicenda di un inquisitore catalano realment esistito".

LLIBRES

L'OLOR DE LA PLUJA

Jordi de Manuel

"Les ales esteses", 192, La Magrana, Barcelona, 2006.

No sempre és fàcil enquadrar una novel·la dins del gènere de ciència-ficció. Probablement el mèrit més gran que té aquest gènere és la seva capacitat per projectar situacions reals cap a un futur més o menys proper. Si des d'un començament aquesta

projecció es va basar, fonamentalment, en els nous descobriments

tecnocientífics, l'acceleració amb que se'n produeixen de nous ha deixat entreveure conseqüències no previstes i poc desitjables a llarg termini. Potser és aquesta la raó per la qual la CF ha ampliat el seu camp d'especulació, o, si ho preferiu, d'investigació, cap a disciplines i temes que fa pocs anys no eren considerats com a científics. En els seus aspectes més formals també és cada cop més freqüent, seguint el camí ja assenyalat per Isaac Asimov, que la CF barregi temàtiques pròpies de la novel·la negra o de la novel·la històrica. Barreges que no sempre es fan amb encert.

Això és, en canvi, el que aconsegueix perfectament Jordi de Manuel amb *L'olor de la pluja*. Un llibre on no surten ni naus espacials, ni extraterrestres, ni universos paral·lels ni cap dels elements que constitueixen els recursos habituals de la CF. I, tanmateix, respon perfectament al concepte bàsic d'aquesta en el sentit asimovià d'observar la resposta humana als canvis introduïts per la ciència i la tecnologia. El llibre està construït com una convergència de tres històries que transcorren d'aquí a pocs anys, en una Catalunya mig desèrtica a causa de la sequera. La gent abandona els seus llocs de residència per refugiar-se, miserablement, als suburbis d'una Barcelona on encara poden trobar una mínima ració d'aigua. En aquesta Barcelona conflueixen Sara, una jove refugiada que viu amb el seu pare en un campament de refugiats; Arnau, un professor de bioquímica que ha descobert les causes, no naturals, de la

sequera, i Marc Sergiot, un inspector, fracassat, de policia al qual assignen la investigació d'uns crims que semblen tenir relació amb els altres personatges.

Les tres històries, però, no són tan lineals com sembla al començament. Apareixen nous personatges i relacions que van construint una mena de teranyina que va relacionant cada història amb totes les altres dins un clima de suspens que va creixent a mesura que avança la lectura. El lector, però, no pot oblidar que el drama principal no és pas la investigació criminal, sinó la situació que es produeix sumant la inquietant manca d'aigua a un augment exponencial de població que presagia l'acabament del món, almenys en la forma de benestar de què actualment gaudim. Amb aquesta novel·la Jordi de Manuel es consagra, definitivament, com un dels millors escriptors de novel·la catalana de gènere. Sigui aquest el que sigui.

Toni Segarra

MUGRONS DE TITANI

Salvador Macip i Sebastià Roig

Edicions Bromera, "L'eclèctica", 122,

Alzira, 2005.

Premi de Literatura Eròtica La Vall

d'Albaida 2005

Els que coneixen Salvador Macip i

Sebastià Roig no s'estranyaran gens

que dues persones amb un historial

professional seriós hagin pogut crear

una aventura sideral tan esbojarrada com *Mugrons de titani*, la novel·la guanyadora del X premi de Literatura eròtica La Vall d'Albaida.

Reconec que no em trobo entre els entusiastes de la novel·la, possiblement perjudicada pel guardó, que obre unes expectatives que no es converteixen en realitat. Perquè, i malgrat el seu nom, *Mugrons de titani* no és una novel·la eròtica més que de manera episòdica. En realitat es tracta d'una trepidant cursa per l'espai salvant tota mena d'obstacles que els dolents, que aquí ho són de veritat, sense dubtes, posen al trio format per l'heroïna i dues boniques joves, amb tendències lèsbiques, que l'acompanyen.

Si Valentina, nom de la protagonista, sospirava per trobar un mascle que la compensi del temps de castedat obligada per la reclusió a què ha estat condemnada per un descuit, s'haurà de conformar amb les experiències eròtiques que li proporcionen gustosament les seves comparses.

Explicat així pot semblar perfectament que parlem de novel·la eròtica, però la realitat és que el pes principal de la trama és l'aventura galàctica. Una aventura, no ens enganyem, pròpia dels típics tebeos d'herois plens de situacions límit de les quals, sempre en el darrer moment, la protagonista aconsegueix escapolar-se. *Mugrons de titani* hauria pogut ser perfectament una novel·la semblant als còmics protagonitzats per Modesty Blaise si no fos per una acurada ambientació plena de planetes llunyans, naus supertecnificades i races estranyes.

Malgrat un cert desencís causat per l'altura del llistó que jo hi he posat atesos els treballs anteriors dels autors, la novel·la agradarà als lectors que vulguin passar una bona estona. Per dues raons: primera, perquè la seva estructura narrativa està plenament aconseguida amb un ritme i un llenguatge bastant superiors al que és habitual i, segona, pel seu formidable sentit de l'humor. En definitiva, doncs, si no podem parlar d'obra mestra, sí que podem dir que és una novel·la totalment recomanable.

T.S.

INFILTRADO

Connie Willis (Inside Job; 2005).

Libros de Atril, col·lecció Omicron, número

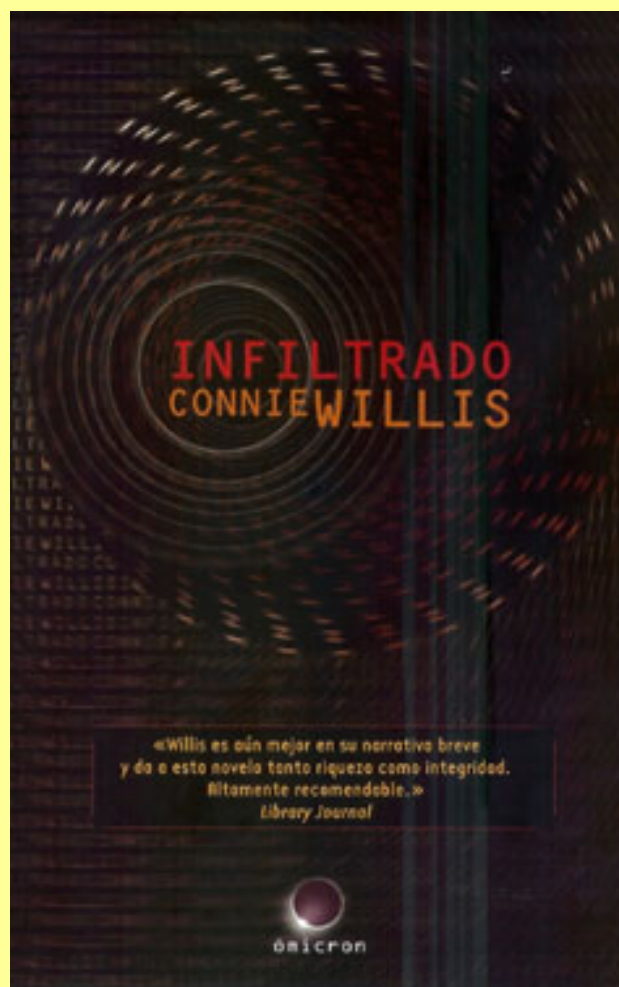
2, Barcelona, 2006.

Traducció de Pedro Jorge Romero. 92

pàgines, 12 euros.

***Infiltrado* és un llibre que molestarà tots aquells que creuen cegament en tot allò que s'ha convingut d'anomenar paraciència o, més pròpiament, pseudociència. Perquè**

el que ha fet Connie Willis és escriure una història per desmuntar els fraus que es fan contínuament en nom de la credulitat i el misticisme. Si hi ha un país on la religiositat és portada a extrems que ranegen la anormalitat, aquest és els Estats Units d'Amèrica, on, encara ara, es nega la teoria de l'evolució i es continua defensant en escoles públiques el creacionisme, vestit actualment amb un aire de modernitat sota la denominació de disseny intel·ligent. Una Amèrica "pàtria dels imbècils i dels idiotes". No són paraules seves, són de Henry Louis Mencken, un periodista crític, cínic i compromès conegut com "el savi de Baltimore", que Willis ha convertit de

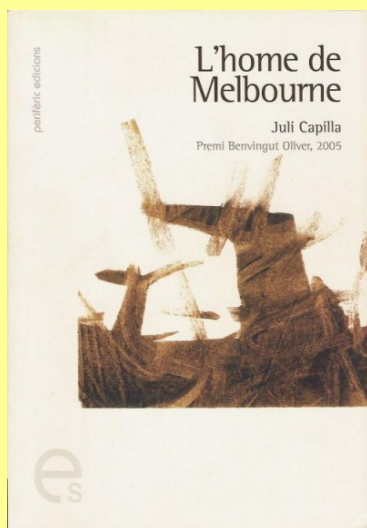
manera indirecta en el protagonista principal de la seva novel·la. La trama narra els intents d'una parella d'investigadors que pretenen posar al descobert els fraus de tots aquells que afirmant tenir alguna mena de poders ho aprofiten per estafar els incauts. Qui cregui, però, que la novel·la és un al·legat contra l'espiritualitat, va errat. Perquè la història que explica Willis només té sentit acceptant-la. Si bé la parella d'investigadors està convençuda que la mèdium que pretén ser receptora del difunt Mencken és una hàbil delinqüent que se serveix de les seves frases per fer veure que es tracta del mort, les coses no avançaran d'una manera tan lineal i acabaran plens de dubtes sobre qui posseeix qui. Com acostuma a passar a les novel·les d'aquesta escriptora -recordem que és l'autora d'*El libro del día del Juicio Final*, a criteri meu una de les novel·les més importants de la ciència-ficció moderna-, el llibre és d'àgil lectura, intel·ligent i amb les seves acostumades pinzellades d'humor. Potser per tot això va ser la guanyadora del premi Hugo 2006 de novel·la curta.

T.S.

Novel·les catalanes de 2006

A més de les que ja vam ressenyar al butlletí passat i les ressenyades en aquest, al moment de tancar aquest de gener-febrer de 2007 hem llegit aquestes altres novel·les originals catalanes de 2006 que us ressenyem breument a continuació.

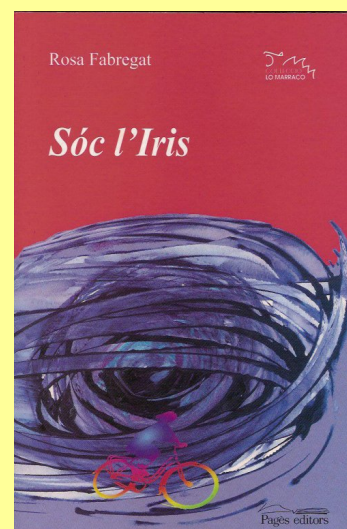
Podeu clicar sobre el títol per veure la imatge més gran.

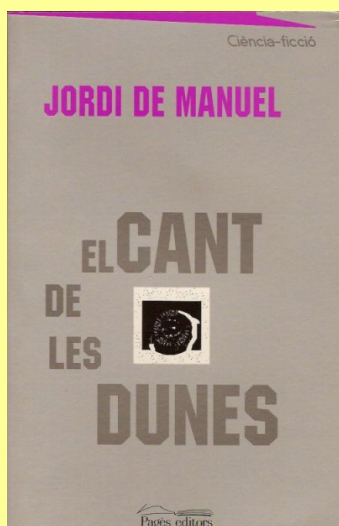
Juli Capilla, L'home de Melbourne. "Escriptures", 5, Perifèric edicions, Catarroja, març 2006.

Joseph Schiffer torna a la seva ciutat, d'on se'n va anar quan tenia catorze anys, ara en fa més de quaranta. Aleshores es deia Josep Sifre. Els antics amics fan com si no el coneguessin, i a l'escola on havia estudiat i on entra a fer de mestre descobreix un nen que és exacte com ell era de nen. En un temps en què hi havia pocs naixements, un metge poc escrupolós, partint de les mostres de sang extretes a l'escola, va iniciar un programa de clonacions dels nens donats per morts o desapareguts. L'obra s'inicia amb un ritme correcte, però de mica en mica va prenent un to descordat i grandiloqüent que en perjudica el resultat final.

Rosa Fabregat, *Sóc l'Iris*. "Lo Marraco", 171, Pagès editors, Lleida, març 2006.

L'Iris estiueja a Salou, escriu cartes, sense sobre, ni adreça, ni remitent, a un noi hipotètic i les tira a la bústia de l'oficina de correus, on en Tomàs, funcionari, les llegeix i se sent atret per la noia. En Mauro, un noi gambià, demana ajut a l'Iris quan intenta alliberar la seva germana Fàtima, segrestada per uns proxenetes. L'àvia de la noia, lleidatana, fa de fada protectora de tots plegats. L'element especulatiu, que és la clau de la història, està en la pista que la Fàtima fa arribar al seu germà: un sobre de llavors misterioses.

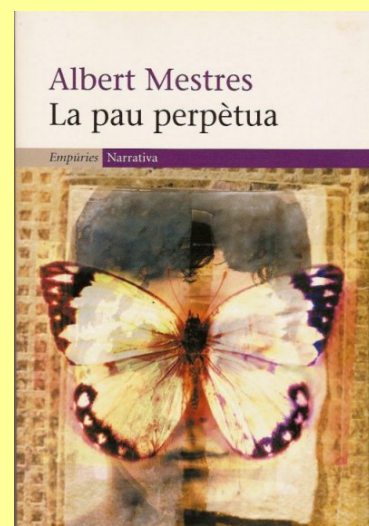

Jordi de Manuel, *El cant de les dunes*. "Ciència-ficció", 18, Pagès editors, Lleida, març 2006.

Els terrícoles ja van ser a Mnèsia, un planeta habitat per una raça intel·ligent amfíbia que ens anomena gaians. Contraatacant la invasió terrícola, els mnèsics

van utilitzar l'arma d'immiscir-se en els somnis dels invasors. Ara, anys després de la primera invasió, el comandant Joseph B. Valdés, la xenobiòloga Fiona McLaughlan i l'androide Cornèlius hi tornen amb l'arma biològica que ha d'exterminar els nadius i obrir el pas a trenta mil colons. La guerra s'allargarà, també entre els humans, fins que Cornèlius reaccionarà d'una manera inesperada davant els darrers mnèsics.

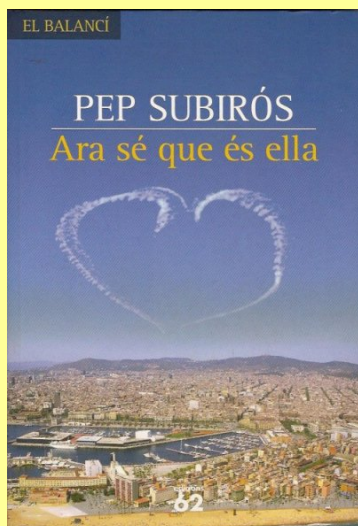
Albert **Mestres**, *La pau perpètua*. "Narrativa", 267, Editorial Empúries, Barcelona, gener 2006.

En un futur proper en què els independentistes han guanyat la guerra contra els autonomistes i contra els de la Unió (europea), i els no originaris han estat recognomats amb cognoms autòctons, encara es manté activa la guerrilla islamista. L'Albert és un funcionari torturador que, a la manera del de Kafka, ha inventat una cadira de tortura i treballa damunt els condemnats perquè arribin a desitjar l'execució. Viu sotmès al capità Rauric, i cada descoberta que fa és la revelació d'una nova perversitat més cruel. Coincidint en especulacions sobre

l'assimilació que trobàvem a *Traficants de llegendes* de Jordi Font-Agustí i

***Farsa* de Màrius Serra, la novel·la té bones solucions literàries i de llenguatge narratiu, però en pot embafar un excés de recreació en la crueltat.**

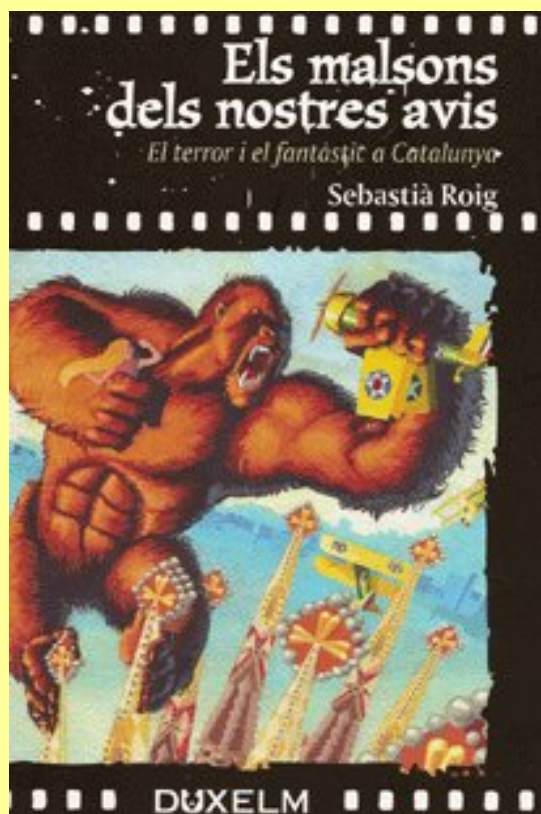

Pep Subirós, *Ara sé que és ella*. "El balancí", 535, Edicions

62, Barcelona, març 2006.

El 2012 els barris de Barcelona són zones privades exclusives, i els immigrants viuen a la ciutat vella. Al metro, el periodista Àlex Ribera veu que l'Elena llegeix la novel·la que ell ha escrit, i així lliguen. Ell ha estat soci d'en Maldonado, un arribista que provoca una revolta d'immigrants per desestabilitzar el govern; ella està vinculada als moviments dels immigrants àrabs, i tots plegats manipulen l'Àlex. Condemnats a viure en clandestinitat, l'Àlex i l'Elena només tindran contactes eròtics escadussers. La ressenyem dins la ciència-ficció per la data futurista: possiblement tindrà força interès per a aquells a qui agraden les novel·les que expliquen com l'autor lliga amb una admiradora.

MÉS NOVETATS

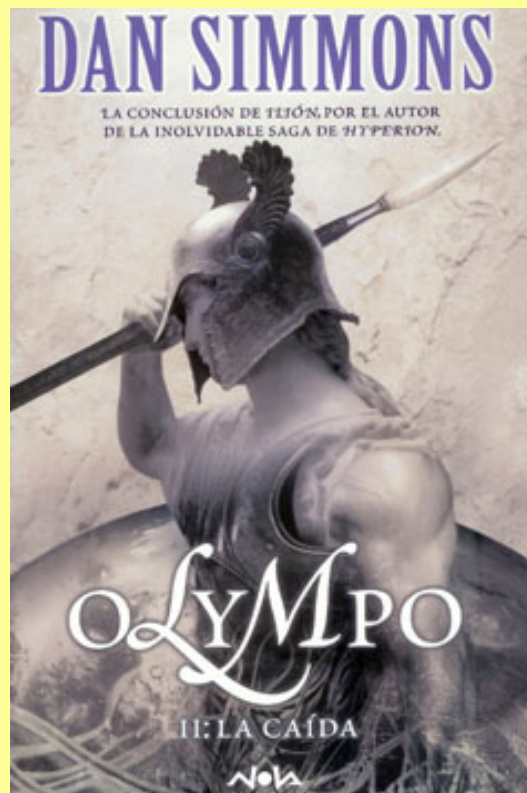
Sebastià Roig, escriptor i periodista, soci de la Societat catalana de ciència-ficció i fantasia i col·laborador d'aquest butlletí, acaba de publicar a Duxelem, *Els malsons dels nostres avis*, un estudi sobre el terror i el fantàstic a Catalunya. Sebastià Roig té, com a escriptor, dues facetes diferenciades. Per un costat és autor d'obres de fantasia, novel·les tenyides d'ironia, humor i, alguna vegada, d'erotisme, com *El cogombre*

sideral o *Mugrons de titani* (aquesta darrera amb Salvador Macip), i per un altre és l'expert estudiós d'aquest tipus de literatura amb obres imprescindibles com *Les generacions del còmic: De la família Ulises als manga* i aquesta darrera que comentem.

Zombies, vampirs, homes llop, goril·les gegants, psicòpates, doctors bojos, freaks... Personatges cinematogràfics que, sens dubte, ens provoquen calfreds i esgarrifances. Si els mirem amb perspectiva, però, ens adonarem que quasi tots són anteriors a l'invent dels germans Lumière, que els va convertir en mites universals. Aquest volum recull la consolidació fílmica d'aquestes icones durant el període 1900-1936. Al mateix temps, ofereix dades poc conegudes sobre la literatura fantàstica en llengua catalana i sobre la recepció crítica de films com

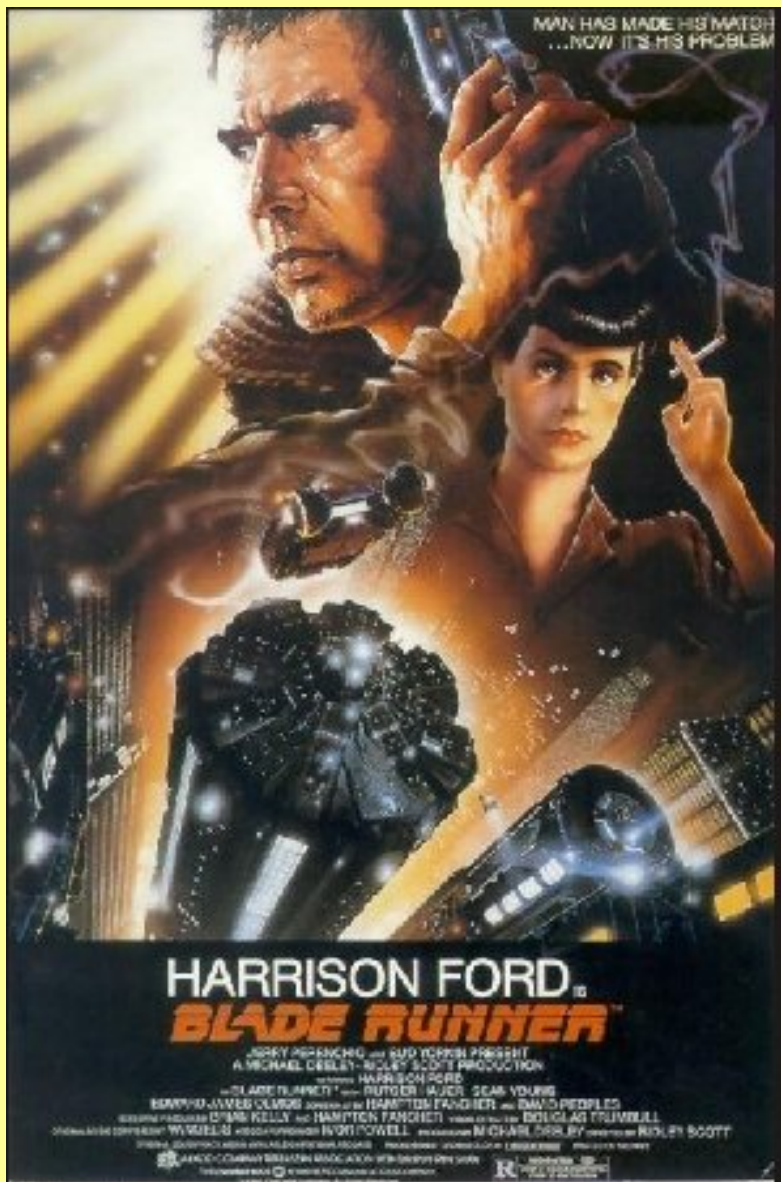
Dràcula, Frankenstein, King Kong, La mòmia, L'home invisible, Nosferatu o El gabinet del doctor Caligari.

Ediciones B ha publicat, en castellà, a la seva col·lecció "Nova", *Olympo*, la segona part de la novel·la de Dan Simmons, que prossegueix la narració començada a *Ilion*, una visió de *La Ilíada* en clau de ciència-ficció. Els déus són posthumans que utilitzen tecnologia quàntica des de l'Olimp situat a Mart per manipular els fets narrats per Homer durant el setge de Troia. La trama es veu, però, complicada per les intervencions d'un erudit,

Hockenberry, que intenta convèncer grecs i troians que es rebel·lin contra els déus. Sense tenir en compte que, per la seva part, uns robots experts en literatura i amants de citacions, instal·lats a Phobos, intenten viatjar a la Terra per descobrir les mutacions genètiques que han originat aquests insòlits déus. Dan Simmons, que ja es va fer conèixer per *Hyperion*, una obra considerada un dels clàssics de la ciència-ficció, i *Endimion*, ens ofereix ara aquesta novel·la, la primera part de la qual no desmereix gens ni mica l'obra que el va fer famós.

CINEMA

Poques pel·lícules hi ha, a la història del cinema de ciència-ficció, que hagin deixat una empremta tan gran que permeti que siguin recordades com a punt de referència sense que hi compti per res el temps que hagi passat. Aquesta és una situació que es dóna més sovint en d'altres gèneres. No sempre es tracta de films d'una qualitat artística extraordinària, sinó d'obres que per algunes circumstàncies han aconseguit

romandre en el record dels espectadors i esdevenir un mite. És el cas, per exemple, de *Casablanca* o d'*Allò que el vent s'endugué*. En altres casos passa el contrari: excel·lents pel·lícules no han acabat de ser plenament acceptades pels espectador per diverses raons, entre les quals, i no la menys important, hi ha la de la seva dificultat de comprensió. És el cas, també per exemple, de *2001, una odissea espacial*, a la qual molts espectadors d'ara critiquen la lentitud i l'hermetisme, com si fossin defectes, quan per a la immensa majoria de crítics cinematogràfics són dues de les seves grans virtuts.

Hi ha, però, una tercera categoria de pel·lícules que continuen gaudint dels

favors de crítica i públic. Entre aquestes, i en el terreny de la ciència-ficció, potser la més significativa és *Blade Runner*, la pel·lícula de Ridley Scott estrenada ara fa, justament, vint-i-cinc anys.

Blade Runner va portar al cinema d'una manera diferent les relacions entre humans i robots. D'una manera diferent, perquè fins aleshores els robots no passaven de ser una màquina, tan perfecta i intel·ligent com vulgueu, però indiscutiblement al servei de l'home. La possibilitat que estiguessin dotats d'un tipus d'intel·ligència que els fes pràcticament iguals, si no superiors, als homes, era impensable. Només cal recordar el simpàtic Robby de *Planeta prohibido* i comparar-lo amb Roy Batt, el robot Nexus-6 interpretat per Rutger Hauer. Potser la comparació seria més apropiada si ho féssim amb el Hal del film de Kubrick. Aparentment, però, semblen coses diferents, perquè mentre que el d'aquella té forma humana i es comporta com un ésser humà més, Hal és un ordinador. Cal anar més al fons i veure que davant la mort tots dos es comporten de manera similar. Tots dos volen viure, tenen por de la mort i són "assassinats" per un humà. Inoblidable, encara que molt inexacta, és la frase de Roy quan poc abans d'acceptar la seva mort es lamenta que "tots els moments [que acaba d'evocar] es perdran en el temps com les llàgrimes en la pluja".

Els Nexus són un arquetip de l'egoisme i la por dels humans. Cadascun d'ells ha estat creat amb unes funcions específiques -soldat, treballador, objecte sexual-

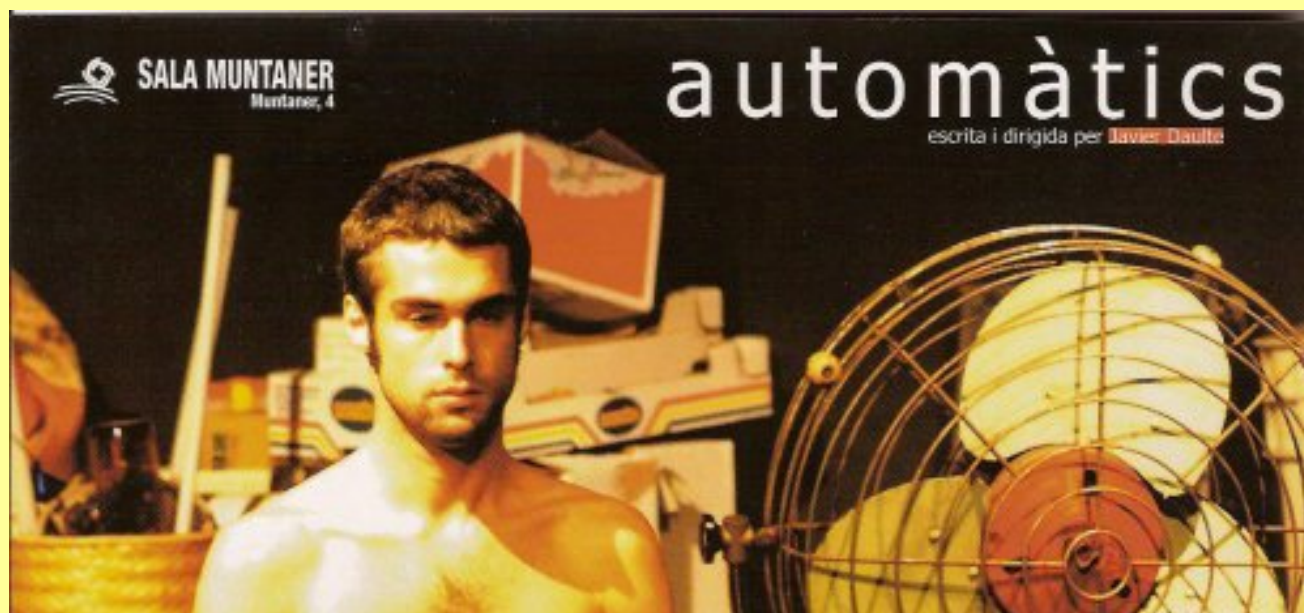
sense tenir mínimament en compte la possibilitat que la intel·ligència que els han donat pugui originar sentiments.

Blade Runner, però, és molt més que una història de robots. La visió d'una futurista, superpoblada i contaminada Los Angeles es premonitòria del desastre a què està abocada la humanitat si no hi posa remei de manera ràpida. La cega i obstinada persecució dels replicants que han escapat del control humà posa de manifest els perills d'una espècie incapaç d'admetre que no és la cúspide de l'escala evolutiva. La fredor de les multituds que circulen pels carrers i la cruel obcecació per eliminar els que són diferents obliga l'espectador a replantejar-se què vol dir ser humà.

Ridley Scott no va admetre el final suposadament feliç que li imposà la productora i ho va aprofitar per fer una nova versió l'any 1990. Amb tots els respectes per aquesta decisió del director, em quedo amb la primera. Perquè em sembla que Ridley Scott no va entendre que era molt més suggeridor i molt més cruel i, per tant, més d'acord amb la resta del film, fer que un home s'enamorés d'una replicant amb data de caducitat.

T.S.

TEATRE

Javier

Daulte va presentar a Barcelona *4D òptics*, una especulació sobre realitats alternatives simultànies. Després va ser *Ets aquí?*, una interessant obra de fantasmes, amb esperits de morts a l'escenari. I el 2005 va estrenar en català *Automàtics*, un taller d'alumnes de l'Institut del Teatre, que va ser l'embrió de l'espectacle *La felicitat*, estrenat el 2006, amb la presència d'un robot. Després de diverses actuacions per festivals, *Automàtics* ha fet una breu temporada, del 24 de novembre al 17 de desembre de 2006, a la Sala Muntaner de Barcelona.

A *Automàtics*, un grup d'alumnes d'institut han de preparar un projecte per a un concurs en l'apartat de ciències i, reunits a les golfes de la casa de l'Omar, el pare del qual, ja mort, havia estat sastre, se'ls acut d'animar tres maniquins que hi ha entre altres andròmines. Els doten d'artefactes elèctrics, com minienregistradors de veu, però el projecte fracassa al concurs. La mateixa nit de tempesta en què, decebut pel fracàs, abandonen els maniquins a les golfes, s'hi tanca la Mora, germana dement de l'Omar, i la mare de tots dos fa un intent

de suïcidi. Un llamp que afecta la instal·lació elèctrica de la casa dóna vida als maniquins, i a partir d'aquí tenim servida l'obra de terror i ciència-ficció, alhora que d'iniciació adolescent i de reflexió sobre els automatismes i la voluntarietat de la vida, com la paradoxa que es produeix quan els mateixos que han dotat de vida uns maniquins han desactivat el respirador de la mare agonitzant.

Amb moments força efectius teatralment -monòlegs simultanis inintel·ligibles, corredisses, efectes grandguinyolescos, apagades de llum, histèries col·lectives, etc.-, de vegades presentats una mica extemporàniament, l'obra no amaga que és un taller gairebé de creació col·lectiva improvisada, però dirigida i interpretada amb rigor, convicció i professionalitat. Òscar González l'ha traduïda aproximadament al català: els "khilipolla", "capullu", "khoder"... fan estrany un ambient on ningú no diu "collons" ni "carallot", i arriben a desvirtuar la dramàtica escena final en què dos homenassos, humà i androide, preguntant-se si no "senten carinyu" per la seva creació, sembla que estrafacin la conversa de dues senyores de l'"ensanxe" a la cafeteria Lezo.

A.M.J.

CÒMIC

SESSIÓ CONTÍNUA AMB ALFONS FIGUERAS

Alfons Figueras i Fontanals (Vilanova i la Geltrú, 1922) és un cinèfil incansable. Està fascinat per aquest mitjà des que,

de petit, quan anava a l'escola de Santa Teresa de Jesús, li van passar un curt del gat Fèlix. Aquella taca negra que es bellugava en totes direccions el va hipnotitzar. Com que les inquietuds artístiques se li van despertar molt aviat, el noi va ser capaç de dibuixar-se els seus propis films, que projectava a casa amb l'ajut d'un Cine Nic.

Tenint en compte aquests antecedents, no ens ha d'estranyar que el Figueras adult, ja convertit en historietista solvent, participés en la realització de pel·lícules de dibuixos animats. Una de les obres que va passar per les seves mans va ser la coneguda seqüència del ball dels números i les lletres, a *El mag dels somnis* (Francisco Macián, 1966), una meravella que cal redescobrir.

Des de la infantesa, Figueras també ha estat un seguidor infatigable del

cinema de terror i fantàstic -amb una predilecció especial pel *Frankenstein* de James Whale. Aprofitant la seva amabilitat, l'artista ha volgut compartir amb nosaltres alguns dels seus records cinematogràfics. Li agraïm el seu testimoni personal i sincer, ja que, sens dubte, ens servirà per a entendre com es va viure el gènere fantàstic abans del 36.

-Senyor Figueras, primer de tot, quan va començar a dibuixar de manera professional?

-L'últim any de la guerra civil. Aleshores treballava en una fàbrica, d'obrer; però ja tenia molta afició a les il·lustracions, els dibuixos, les historietes, el teatre, el cinema...

-Com a artista gràfic, tenia la sensació que cine i historieta eren dos llenguatges que anaven de bracet?

-Sí, però per a la gran majoria de la gent no era així. Jo llegia *Flash Gordon*, molts fulletons, i pensava: "Si això ho portessin al cinema, seria una meravella." Desconeixia que els americans ja ho estaven fent, però aquests films no ens arribaven mai, perquè els distribuïdors no els compraven.

Deien: "Això és per a nanos", i no els agafaven. Només ens van arribar les grans sèries del cine mut.

-El cine mut, de fet, va ser l'origen de la seva afició.

-Els meus pares em van començar a dur al cine, quan érem a l'etapa final

del cine mut. A Vilanova teníem bastants sales: l'Artesà, el Bosc, el Diana, l'Apol·lo... Eren cines normals, de poble. Però, a partir de l'any 1931, es van començar a fer sessions de cine i teatre al pòsit de pescadors. L'empresari d'aquell local era en Martí Torrents, un pintor i aquarel·lista vilanoví, conegut pels seus grans murals i escenografies de teatre: a les parets del pòsit hi havia pintat barques i era preciós... Això sí: Torrents només hi projectava cine mut, amb l'acompanyament d'un pianista, perquè era un aficionat de debò. Els films els llogava a Barcelona: unes pel·lícules d'episodis que em semblaven extraordinàries. Hi feien uns episodis de cowboys fantàstics. Eren l'essència del cinema.

-Què més recorda d'aquelles pel·lícules?

-Les coloraines. Les pel·lícules mudes eren filmades amb cel·luloides de colors: de dies era groc, les nits blaves... Hi havia uns tons sèpies meravellosos. Eren una delícia.

-A part de les sales esmentades, recorda algun altre lloc de Vilanova on fessin cine?

-Sí; al Círcol Catòlic. Allà hi vaig veure una pel·lícula de Lon Chaney. El 6 d'octubre del 1934 van cremar el local, però van poder salvar el projector. Aleshores, al cafè del costat, van col·locar la màquina en unes taules de

marbre, van posar un teló al capdavant i, quan passaven pel-ícoles, ens assèiem a les taules, bevent gasoses, de manera que es pot dir que vam descobrir el cine a casa. Això devia ser l'any 1934 o 1935. Com que no hi havia cap cabina de projecció, tant podíem veure la pel·lícula com la màquina en funcionament... Jo m'asseia al darrere de tot, perquè m'interessaven tant els films com l'aparell. Gràcies a això, vaig arribar a descobrir quina era la funció de l'obturador del davant...

-Com va viure l'arribada del sonor?

-Em va fer gràcia, perquè això va passar mentre anava al col·legi. Un bon dia ens deien: "Avui anirem al cine." Hi anàvem i ens el trobàvem ple de nens d'altres col·legis. Em va passar tres o quatre vegades: a l'Artesà, al Bosc, a l'Apol·lo... Per què ens ho feien, això? Molt senzill: quan instal·laven el sistema de so, havien de fer proves de sonorització. I per a fer-les necessitaven el local ple de gent. Primer s'emprava un sistema de discos que s'havien de sincronitzar amb les imatges. Si feien films de cowboys i no estava ben sincronitzat, disparaven, sortia el fum del canó i el pam se sentia després.

-De més grandet, vostè i els seus amics del poble jugaven a recrear escenes de cine que els havien impactat.

-Erem

jovenets

i

aleshores

no

existia

la

televisió

ni res

comparable.

Amb els amics ens divertíem fent una mena de representacions del que havíem vist als cines. Per exemple: després de veure *Belfegor, el fantasma del Louvre*, vaig agafar roba de la meva àvia i em vaig fer, amb guix, el cap quadrat del fantasma. Al poble tenim un petit museu, la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer, amb una arquitectura que està molt bé, mig egípcia i mig grega, amb esgrafiats, columnes, una cúpula... Ens va semblar un marc perfecte per a fer-hi la representació de *Belfegor*. Portàvem una tapa de llauna d'una capsa de galetes, i la vam posar a terra plena de magnesi. Jo estava amagat darrere unes estàtues. Com que amb els meus ajudants fèiem uns sorolls estrafolaris, el conserge del museu i la seva filla van sortir per una finestra, a veure què passava. Aleshores, vaig tirar un misto, el magnesi va fer Buup!, va brollar una flamarada, i els vam causar un

espant terrible... Van cridar la policia i tot... Sense saber-ho, amb la meva colla estàvem fent com petites sèries de televisió, oi? Ens ho passàvem molt bé. Corríem per la Rambla de Vilanova cantant la música d'aquells treballadors que excavaven les tombes al principi del film *La mòmia*. Quan van passar *L'home invisible*, jo i un altre vam sortir pel carrer tots embolicats, i la gent deia: "Aquests nanos són ximpls." Fèiem coses d'aquestes.

-A part de cinèfil, vostè també era un gran lector. L'obra de H.G. Wells el va atreure moltíssim.

-Durant la guerra treballava a la fàbrica, em pagaven bé i em comprava llibres. Em vaig comprar tots els llibres del Wells que vaig poder: *Ruedas de fortuna*, *Cuando el dormido despierte*, *La guerra del aire*, *El menjar dels Déus*... Jo n'era un fanàtic, del Wells. S'apartava moltíssim del Verne, que era un autor vuitcentista i feia una literatura antiquada. Wells, tot i ser de final de segle i de principi d'aquest, en canvi, era una revelació. Una novetat. No et plantejava històries plenes de cargols i claus angleses, sinó que era capaç de recrear una atmosfera més màgica. Molta gent diu: "Jo he après a llegir amb Verne." Jo no, perquè en vaig començar molts títols i no en vaig acabar cap... Wells, en canvi, tenia molta màgia i te'l senties més proper.

-Al final de la seva vida, Wells va decidir escriure per al cinema. Un dels guions d'aquella etapa va ser el de *La vida futura*.

-La recordo molt bé... L'escenografia era de William Cameron Menzies, que abans ja havia fet *El lladre de Bagdad* i una sèrie de films sensacionals, perquè hi tenia la mà trencada... Molts elements de *La vida futura* es basaven en les estructures aerodinàmiques creades pel dissenyador industrial Raymond Loewy. La van estrenar a Vilanova quan ja hi havia la guerra. Jo encara no treballava... A l'altra banda del pati de butaques hi havia el meu germà, quatre anys més gran que jo, i els seus companys, i em veien tan emocionat com si fos en una església. I ho estava. Vaig veure la pel·lícula tremolant. Em va agradar molt.

-Un
altre
film
que
li va

provocar tremolors va ser *Frankenstein*.

-Allò era molt diferent. El *Frankenstein* era terror. Era de gent morta que es bellugava... La recordo barrejada amb aquella olor de cacauets i tramussos, que aleshores es menjaven al cine, durant una tarda d'estiu. Et portava a un món de sensació terrorífica al més alt nivell, perquè James Whale va saber-ho fer molt bé. La que vam veure a Vilanova era en anglès, amb rètols. L'impressionant era l'aparició del Boris Karloff, quan s'obre la porta, camina d'esquena i es gira. La caracterització del Boris Karloff, gràcies a la feina de Jack Pierce, va ser magistral. Una obra mestra. Aquell cap quadrat, aquella mirada aquosa... Era un mort. I això impressionava. La interpretació era magnífica.

-Quina versió del film va veure?

-La que es va estrenar només a alguns estats de Nord-Amèrica. Amb la nena llançada a l'aigua, me'n recordo perfectament, i sense el final feliç. Acabava amb el molí cremant. No hi havia aquell afegitó, que es va filmar aleshores, de les noies servint xampany. Perquè les últimes paraules d'un dels actors era: "Porteu el cadàver del doctor al poble." Llavors s'acabava de calar foc i sortia el The End. Es va fer la versió del Whale.

-Els crítics la van deixar com un drap brut.

-S'ho carregaven tot. Aquí, que eren uns savis, deien: "Karloff és un bon

maquillador", perquè es pensaven que es maquillava ell. I aregien: "La caracterització molt bona, però com a actor és un desastre." Per què ho deien, això? Perquè no hi entenien... Karloff és un actor de primera. En tot el que feia.

-Potser els nostres crítics eren massa intel·lectuals.

-S'ho pensaven, que n'eren. El qui era un intel·lectual era en James Whale, que és el qui va fer la pel·lícula. Aquest sí que sabia el que es feia... Que hi havia defectes? Sí. Però el que volia aconseguir ell, allò sí que s'aguantava. Et deixava sense alè.

-La núvia de Frankenstein va ser més ben acceptada.

-Allò ja era més madur. Però aquí ens va arribar molt retallada. Hi faltaven trossos... I la seva música és una de les més inspirades de la història del cine. Llàstima que la Universal se la va carregar i quasi no se sent, però és tan impressionant com la pel·lícula. Està molt bé. I la pel·lícula és extraordinària... Però el tercer film del cicle, dirigit per Rowland Lee, ja va perdre la màgia. Això que té un començament, una arrencada, que sembla d'una pintura d'en Goya. Després perd, perquè l'argument no s'aguanta tant. L'energia màgica que li va saber donar James Whale s'havia evaporat.

-Un altre film màgic per a vostè va ser *La Diosa del Fuego*.

-Sí, i això enllaça amb allò que deia al principi, de quan pensava que els còmics i els temes fantàstics podien ser sensacionals traspassats al cinema... Ara, tot això ja ho ha fet l'Spielberg. Però molt abans d'ell, *La Diosa del Fuego*, la manera com estava feta, era una bona interpretació d'aquesta idea. Els films que feien els americans sobre còmics eren molt barats i molt dolents, però aquesta pel·lícula estava tractada amb dignitat. Vaig pensar: "Gràcies a Déu, que ja comença a entendre-ho algú..." Per a mi va ser el començament d'una tendència, d'aquella fantasia no dirigida tan sols als nens, sinó a tots els públics.

-*L'home i el monstre* també va marcar una fita.

-No se'l considerava un film de terror, sinó que es valorava la gràcia amb què estava rodat, amb una atmosfera tremendament ben feta. A mi em va impressionar molt, però d'una manera diferent del *Frankenstein*... La interpretació d'en Fredric March és excel·lent. Aquella primera transformació, on es veu ell davant del mirall, no sap què fer, no sap qui és... és magistral... Quan al cap d'uns anys Spencer Tracy va fer de Mr. Hyde, el van titllar d'inferior al de Fredric March. No és que fos inferior, és que Fredric March ja ho havia fet tot! Spencer Tracy és un actor tan bo com el March, però l'altre era impossible de superar.

-*King Kong*?

-La vaig veure quan la van estrenar... Francament, vaig tenir una decepció. Aquells dinosaures que queien de costat, eren com de cartró. La gent que era més innocent potser s'ho empassava més, però a mi no em va agradar.

-En general, els crítics del moment no valoraven gaire tots aquests films. Deien que feien riure.

-És veritat. La gent se'n fotia. Però jo, quan vaig veure el *Frankenstein*, mirava la gent del costat i escoltava els seus comentaris... Estaven acollonits! Hi havia una noia, d'uns 25 o 30 anys, que la tenia al costat, i per dissimular anava dient: "Aquest noi ho fa molt bé, però molt bé..." La crítica d'aquella noia em va servir més que totes les que van escriure als diaris.

@ Entrevista realitzada per Sebastià Roig

OPINIÓ

**MOEBIUS
FERROVIARI**

Jordi Font-

Agustí

Un dels reptes

clàssics de la
literatura de
tema ferroviari

és fer desaparèixer un tren ordinari entre dues estacions. Arthur Conan Doyle ho va aconseguir de manera magistral a *The Lost Special (El tren especial desaparegut)*, publicat el 1898. Cinquanta-dos anys després, l'escriptor de ciència-ficció nord-americà A.J. Deutsch en un relat titulat *A Subway Named Moebius (Un metro anomenat Moebius)* hi va proposar una nova solució narrativa recurrent a la quarta dimensió. Armin Joseph Deutsch (1918-1969) fou astrònom i escriptor de ciència-ficció. Van ser notables les seves aportacions a la tomografia Doppler i fou conseller de l'American Astronomical Society. El 2001 li fou atorgat pòstumament el premi Hugo.

Un metro anomenat Moebius és, essencialment, un relat de ciència-ficció matemàtica; per a ser més exactes, es tracta d'un relat que juga amb els conceptes bàsics de la topologia, la branca de les matemàtiques que estudia les superfícies i les propietats de les figures geomètriques quan se sotmeten a deformacions. I Moebius? El matemàtic alemany A.F. Moebius (1790-1868) va fer grans aportacions a aquesta branca de les matemàtiques i donà nom a la cinta de Moebius. Anem per passos: un full de paper o una pilota és una superfície de dues cares, però si es pren una cinta i s'uneixen

els seus extrems després de fer-ne girar un, obtenim una superfície amb una sola cara. Aquesta cinta té una singularitat, però la topologia estudia constructes amb diversos graus de singularitat que acaben generant objectes com ampolles que es contenen a si mateixes i d'altres de molt més complexos. En el relat de Deutsch es juga amb aquestes singularitats i complexitats a la xarxa del metro.

El relat ens presenta un metro de Boston en el qual s'ha fet tal nombre de connexions entre les línies, que un tren pot anar de qualsevol estació a qualsevol altra. En un moment determinat, un tren desapareix amb els viatgers a dins. Els empleats són incapaços de trobar-lo, però sovint els semàfors es bloquegen per donar-hi pas i

se'l pot sentir, però no veure; a més, el mesurador de consum elèctric confirma que el tren és al sistema. Per resoldre l'enigma, la companyia

crida un matemàtic, el qual, després d'examinar el pla del sistema, descobreix que l'última connexió realitzada a la xarxa la va convertir en un sistema amb infinites singularitats. Dedueix que el tren es va trobar amb un nòdul, és a dir, una singularitat topològica, un node d'ordre superior, i que segueix circulant per la xarxa, però en una altra dimensió. La història no solament és magnífica des del punt de vista de la ficció matemàtica, sinó que ho és també en tant que metàfora de la complexitat del món urbà modern.

Prenent com a base el relat de Deutsch, el cineasta argentí Gustavo Mosquera liderà el 1996 un grup d'estudiants de la Universidad de Cine de Buenos Aires en la realització de la pel·lícula *Moebius*. L'acció es trasllada a la ciutat del Plata i a l'any de la realització.

Mentre que en el relat de Deutsch la xarxa del metro és només l'escenari necessari per a donar fons a la ficció matemàtica, en la pel·lícula de Mosquera es respira autèntic ambient ferroviari, el del *subte*, que així anomenen els portenys el seu metro. Se'ns mostren las interioritats de la companyia, els llocs de treball dels controladors, el funcionament dels pantògrafs, els enganxalls, els semàfors, les taules de control, els vehicles de manteniment, els canvis d'agulles, els túnels, els trens circulant-hi..., fins i tot els crèdits inicials desfilen sobre unes còpies de ferroprussiat, blanc sobre fons blau, dels plans de la xarxa del suburbà.

Però la pel·lícula, a més de ser fidel al relat, introdueix un important aspecte metafòric: la tristesa de les estacions, els trens i els seus viatgers, tot això té molt de correlat de la profunda crisi soferta pel país, més encara, hom pot trobar en el tema de la desaparició dels viatgers del tren en els subterranis de la xarxa una al·lusió als desapareguts durant la dictadura dels militars.

La pel·lícula, més enllà que la fabulació matemàtica, té la virtut d'oposar el poder de la predicció del càlcul al de la força bruta en la resolució de problemes; i, vistos els individus que ens presenta el director com a representants del poder, la metàfora política es fa de nou més que evident.

Il·lustracions: L'estació de Boylston Street del metro de Boston i Cartell de la pel·lícula amb una cinta de Moebius.

JOCS

STARWARS BATTLEFRONT II

(PC, PS2, XBOX, PSP)

Quan va sortir el primer BattleFront, molts dels fans de "Star Wars" vam veure realitzats els nostres somnis: viure en primera persona les famoses batalles de la pel·lícula. Però se'ns va fer curt, en volíem més, i la resposta la tenim a la continuació: Star Wars Battlefront II. En aquest joc passarem al llarg de la història de la República i la seva caiguda/conversió a Imperi, lluitant en un dels quatre bàndols disponibles: a les Guerres Clon, podràs escollir entre ser un servidor dels Separatistes, o un soldat clon de la República. A la rebel·lió contra l'Imperi, podràs ser un rebel o un imperial. També podràs jugar amb personatges especials, com Obi Wan, Darth Vader o altres Jedis. Hi ha tres modalitats de joc: Acció Instantània, Conquesta Galàctica o Campanya. El primer, Acció Instantània, ens deixarà entrar a l'acció al moment, en qualsevol de les batalles més conegudes de la saga: Hoth, Naboo..., amb escenaris tant terrestres com espacials. A la

Conquesta Galàctica, podràs moure les teves tropes per anar conquerint els planetes de l'enemic, primer amb una lluita a l'espai, i després amb l'assalt terrestre. Al mode Campanya, seguirem la línia temporal de les pel·lícules, passant de batalla en batalla. Els gràfics estan bastant bé, representant fidelment l'univers "Star Wars", tant pel que fa a personatges, equipament o terreny, acompanyats d'una excepcional banda sonora (fidel a la dels cinemes) i uns efectes sonors impecables. Cal dir que podràs pilotar pràcticament tots els vehicles de la saga: X-Wing, Tie-Fighter, AT-AT..., amb la sensació d'haver travessat la pantalla del cinema, i estar enmig del sarau (perdoneu l'expressió). Un dels grans atractius és la possibilitat de jugar en línia, contra jugadors de tot el món. Un joc imprescindible per als amants de "Star Wars", i recomanable per a qualsevol amant dels jocs d'acció en primera persona.

Isidor Bernabé

RELAT

DRETS

- Ara que ja fa més de dos anys que va acabar la guerra i els nostres pobles sembla que han trobat el camí d'una pau duradora, et vull preguntar una cosa: els nostres estrategs més brillants encara no entenen la tàctica que fèieu servir. Sempre començàveu a atacar a la mateixa hora i us retiràveu a la mateixa hora, dia a dia, mes a mes. Anés com anés la guerra, sempre igual.

- Veuràs, al nostre planeta els militars sempre s'han vist com un món a part: sou baix, cap horari fix, pocs permisos, allotjaments espartans... Es suposava que l'honor del compliment del deure era suficient recompensa. Ens enviaven a batalles cada cop més lluny de les nostres llars, en guerres inútils que no arreglaven res. Quan ens vam expandir per l'espai, el problema es va agreujar més. Ara fa uns cinquanta anys, tot el nostre exèrcit es va declarar en vaga. No mouríem ni un dit, si no es garantien uns drets: sou decent, horari fix diari, dos dies de festa per setmana, un mes de vacances a l'any... Al govern no li va quedar més remei que acceptar les nostres condicions. Amb la millora dels viatges interestel·lars, podem sortir de casa a les 8, arribar al camp de batalla a les 9, lluitar fins a les 18 (fent tornos per dinar) i a les 19 tornar a ser a casa. Per als dos dies de festa i les vacances també fem tornos.

- Això està molt bé, però si en una d'aquestes guerres posteriors a la consecució dels drets, algú hagués atacat el vostre planeta, també hauríeu fet aquests horaris?

- No, però fora de l'horari fix, cobraríem hores extres...

Isidor Bernabé i Conesa

Recordeu que el número 3, corresponent a març-abril, estarà a la xarxa a començaments de març